

Dělnická smlouva s Francií.

Podává Dr. Evžen Štern.

Dne 9. srpna 1919 zaslal ministr francouzské vlády pro Československou republiku, pan Clement Simon, ministerskému presidii československé vlády návrh smlouvy, týkající se přistěhovalectví a vystěhovalectví dělníků, odcházejících do druhého státu za práci. Záležitost tato byla postoupena ministerskou radou ministerstvu sociální péče k dalšímu jednání.

Ministerstvo sociální péče svolalo na den 15. října 1919 poradu účastněných ministerstev a úřadů, jakož i zástupců odborových organizací zaměstnavatelských a dělnických. Na základě zásad, vypracovaných v této poradě, byl návrh ministerstva sociální péče ze dne 18. září 1919 v ministerské radě, konané dne 1. října 1919, schválen a ministerstvo sociální péče zmocněno v dohodě s ministerstvem zahraničních záležitostí příslušnou smlouvu s Francií sjednat.

K urychlení jednání, jež se písemnou cestou protahovalo, byl referent zdejšího úřadu, ministerský sekretář dr. Evžen Štern dne 7. prosince 1919 vyslán do Paříže, aby s francouzskými příslušnými úřady na základě zásad, schválených ministerskou radou, ujednal definitivní znění smlouvy a vzor žádosti o československé dělníky na práci do Francie.

Delegát ministerstva sociální péče vedl jednání za činné účasti hospodářského referenta pařížské naší legace, pana Vaníčka, projednal nové znění smlouvy a žádosti s panem Oualidem, ředitelem Service de la Main d'Ouvre Etrangère při Ministère du Travail et de la Prévoyance Sociale. Umluvené znění bylo francouzskou vládou přijato v přítomnosti obou československých zástupců na meziministerské poradě francouzských zúčastněných úřadů, konané dne 16. prosince 1919 ve francouzském ministerstvu zahraničních záležitostí za předsednictví sekčního šéfa téhož úřadu, pana Herbata, a legace naší republiky v Paříži byla zmocněna, aby znění této smlouvy v Paříži bylo podepsáno, což se dosud pouze pro formální obtíže nestalo.

Připojuje se český překlad (pokud možno doslovný) znění návrhu francouzské vlády a znění smluvené mezi zástupci československé a francouzské vlády v Paříži s potřebnými poznámkami referentovými pokud z textu samotného nevyplývá vysvětlení změn československou vládou vyžádaných.

I.

Smlouva, týkající se přistěhovalectví a vystěhovalectví.¹⁾

Návrh francouzské vlády.

Znění, smluvené mezi zástupci československé a francouzské vlády v Paříži.

Prezident republiky francouzské a prezident republiky československé, přejíce si upravití pokud možno v nejlepším duchu přátelské shody vystěhovaleckého hnutí mezi oběma zeměmi a zajišťit svým příslušníkům vzájemnost požitku, vyplývajícího z platného zákonodárství o náhra-

¹⁾ O hospodářském a sociálním významu této smlouvy viz pojednání Dra. Evžena Šterna „Naši dělníci do Francie“ v Právu Lidu ze dne 11. a 18. ledna 1920.

de škody, vzniklé úrazem při práci, rozhodli se za tím účelem uzavřít smlouvu a jmenovali za své plnomocníky:

president francouzské repu-
bliky:

president československé re-
publiky:

kterí, vyměnivše své plné moci, které byly nalezeny ve správné a povinné formě, dohodli se na následujících člancích:

Č l á n e k 1.

Vláda francouzská a vláda
 se usnášejí:

1. Poskytnouti všech správních úlev příslušníkům svých zemí, kteří si přejí jednotlivě se odebrati na práci do druhé země, s výhradou použití opatření níže uvedených.

2. Povoliti hromadné najímaní dělníků v jedné z obou zemí pro podniky druhé země za podmínek určených touto smlouvou.

Vláda francouzská a vláda
československá se usnášejí:

1. Poskytnouti všech správních úlev svým příslušníkům a jich rodinám, kteří si přejí jednotlivě odebrati se na práci do druhé země a rovněž pokud se týče jich návratu do vlasti, s výhradou použití opatření níže uvedených.

2. Povoliti najímání dělníků ve větším množství v jedné z obou zemí pro podniky druhé, za podmínek určených touto smlouvou.

I.

Všeobecná ustanovení.

Článek 2.

Přistěhovalí dělníci obdrží za stejnou práci stejnou mzdu, jako tuzemští dělníci téhož oboru, zaměstnaní v téže podniku, mzdu řídící se obvyklými a běžnými mzdovými sazbami dotyčného kraje.

Přistěhovalí dělníci obdrželi za stejnou práci stejnou mzdu, jako tuzemští dělníci téhož oboru a téže odborné vyspělosti (de même catégorie et de même spécialité professionnelle) zaměstnaní v témže podniku, mzdu, řídící se obvyklými a běžnými mzdovými sazbami dotyčného kraje.

Článek 3.

Používateli budou ochrany poskytované cizím dělníkům zákonodárstvím smluvních stran, jakož i ochrany, kterou jim smluvní vlády budou moci zaručiti zvláštními smlouvami.

*Používatí budou ochrany poskytované dělníkům domácím zákonodárstvím vysokých smluvních stran, jakož i ochrany, kterou smluvní strany budou moci jim zajistiti zvláštními smlouvami, ujednánými buď mezi nimi, buď s jinými vládami.²⁾

²⁾ Obdobnou smlouvu uzavřela Francie s Polskem a Itálií.

Zejména podle posledního odstavce článku 3., francouzského zákona ze dne 9. dubna 1898 o úrazech při práci a podle podmínek téhož odstavce omezení týkající se cizích dělníků, kteří se stali obětí úrazů, nebo jejich právních nástupců anebo zástupců, kteří nebydlí nebo již přestali obývatí území francouzské budou (omezení) úplně zrušena ohledně dělníků jakmile bude zajištěna reciprocita dělníků francouzským zákonodárstvím uznaným / rovnocenné.

Současně obě vysoké smluvní strany uzavrou smlouvu ve formě dohody a mezi úřadem francouzským a úřadem povolaným k stanovení opatření, týkajících se placení rent a pensí v a ve Francii.

Vzájemnou smlouvou mezi příslušnými úřady obou zemí se stanoví kromě toho podmínky, za kterých budou předávány do spořitelen vlasti úspory uložené dělníky do spořitelen druhé země.

Pokud se týče úrazu při práci shodně s posledním odstavcem článku 3., zákona francouzského ze dne 9. dubna 1898 o úrazu při práci a podle podmínek, uvedených v tomto odstavci, omezení, týkající se dělníků československých, kteří se stali obětí úrazu, nebo jejich právních nástupců, anebo zástupců, kteří nebydlí nebo již přestali obývatí území francouzské, budou úplně zrušena v důsledku vzájemnosti zajištěné francouzským dělníkům, zákonodárstvím československým uznaným za rovnocenné.³⁾

Smlouva, uzavřená dohodou mezi příslušnými úřady francouzskými a československými, určí nutná opatření, týkající se placení důchodů a pensí v republice československé a francouzské.

³⁾ Podle francouzského zákona ze dne 8. dubna 1898 pojednávajícího o úrazech při práci má dělník a úředník zaměstnaný v podnicích stavebních, továrnách a průmyslových dílnách vůbec, ve skladištích dříví, v dopravních podnicích a skladištích, v dolech a lomech a ve všech podnicích nebo částech podniků vůbec, kde se užívá stroje hnaného jinou silou než lidskou nebo zvířecí, neb kde se výbušné látky vyrábějí, utrpěl-li podnikový úraz počínaje pátým dnem po úrazu nárok na odškodné vůči zaměstnavateli. Dalšími zákony bylo rozšířeno toto úrazové zajištění na osoby zaměstnané u zemědělských strojů, hnaných motorem (1899) a na zaměstnance všech obchodních podniků (1906).

Pokud mzda převyšuje 2.400 fr. ročně, má zraněný nárok pouze na jednu čtvrtinu zákonného odškodnění, z obnosu převyšujícího 2.400 fr. Do 2.400 fr. jsou sazby následující:

1. Zraněný obdrží

- a) při neschopnosti úplné a trvalé dvě třetiny své roční mzdy;
- b) při neschopnosti částečné, avšak trvalé, důchod, rovnající se jedné polovině úrazem přivoděné výdělečné neschopnosti;
- c) při neschopnosti dočasné obdrží po dobu trvání této denní rentu (též za neděle a svátky), rovnající se jedné polovině průměrného denního platu, docíleného za poslední měsíc před utrpěním úrazu.

Důchody tyto jest podnik povinen vypláceti v obvyklých dnech mzdové výplaty, a důchodce má dále nárok na lékaře a léky podle sazby pro chudé a na pohřebné v obnosu nejvýše 100 fr.

2. V případě smrtelného úrazu obdrží:

- a) vdova důchod, rovnající se 20% ročního výdělku zemřelého. V případě znovuprovádání obdrží kapitalisovaný trojnásobný roční důchod, jakožto odbytne navždy;

Článek 4.

K tomu příslušný úřad v každé z obou zemí bude bděti nad vykonáváním zásad výše uvedených, týkajících se dělníků druhé země, zaměstnaných v jeho obvodě; tomuto úřadu budou zasílány a postupovány buď přímo nebo prostřednictvím příslušných diplomatických nebo konsulárních úřadů veškeré cizími dělníky podané stížnosti ohledně pracovních a životních podmínek, poskytovaných jim zaměstnavateli, nebo ohledně veškerých nesnází, s nimiž by mohl být spojen jejich pobyt v cizí zemi.

Tento úřad bude konati potřebná šetření a bude jedině oprávněn zakročit k urovnání povstalých sporů neb obtíží.

Vláda republiky francouzské a vláda československá budou každá na svém území v případě potřeby používat inspektorů nebo zvláštních dopisovatelů, ovládajících řeč přistěhovalých dělníků.

Z ustanovení tohoto článku nevyplyvají žádné změny pro pravomoc konsulů, která jest jim dána smluvními úmluvami a zákony sídelní země.⁴⁾

II. Vystěhování jednotlivců.

Článek 5.

S výhradou časových nebo výminečných odchylek, na něž je vzat zřetel v článku 9. této smlouvy, nebude požadováno zvláštního povolení k opuštění vlasti od dělníků ani od jejich

S výhradou časových nebo výminečných odchylek, na něž je vzat zřetel v článku 9. této smlouvy, nebude požadováno od dělníků a jich rodin při odchodu z mateřské země, ať odcházejí

b) jednostranní sirotci obdrží důchod, rovnající se 15, 25, 35 a 40% ročního výdělku zemřelého podle toho, je-li tu 1, 2, 3, 4 nebo více sirotek.

Oboustranní sirotci obdrží 20—60% podle počtu sirotek a to až do 16. roku jejich věku;

c) Není-li tu ani vdovy, ani sirotek, obdrží ascendent nebo descendant rentu na osobu 10% a je-li jich více, dohromady nejvýše 30%.

Tyto příbuzenské důchody jsou zasílány důchodcům čtvrtletně.

3. Cizí dělníci, opustí-li po zranění Francii, obdrží trojnásobný obnos ročního důchodu jim přiznaného, jakožto odškodnění jednou pro vždy. Jejich právní nástupci pak, opustí-li Francii anebo nebydlí-li v době úrazu ve Francii, nemají nároku na vdovský, sirotčí a příbuzenský důchod.

Tato obmezení, platící pro cizince, mohou být podle posledního odstavce článku 3. uvedeného zákona zrušena. Dělníci cizího státu a jich příslušníci mohou být postaveni na roveň francouzským dělníkům a jich příslušníkům reciprocitní smlouvou. Smlouva v zásadě prohlašuje naše úrazové pojištění za rovnocenné s francouzským a přiznává našim příslušníkům v případě podnikového úrazu, utrpěného ve Francii, stejné výhody jako francouzským příslušníkům. Ovšem k stejné povinnosti musíme i my se zavázati vůči Francouzům, kteří by v naší republice utrpěli podnikového úrazu. Vzhledem k různorodému úrazovému zajištění v obou zemích (u nás je veřejné úrazové pojištění, ve Francii má zraněný dělník pouhý soukromoprávní nárok vůči zaměstnavateli, státem zajištěný pouze subsidiárně v případech trvalé, výdělečné neschopnosti nebo úmrtí následkem úrazu) má být reciprocitní úmluva o bližších podrobnostech v rámci zásad této smlouvy dodatečně sjednána a uzavřena.

4) Předpisy tohoto článku nemá být obmezeno právo cizích dělníků obrátiti se v rámci zákonů francouzských nebo československých v obou zemích na kterýkoli civilní nebo trestní soud neb správní úřad. nýbrž každý z obou smluvních států má k ochraně dělníků druhého státu

rodin, odcházejí-li jednotlivě a dobrovolně z jedné země do druhé za zaměstnáním.

jednotlivě a dobrovolně, nebo v důsledku organizovaného najímání z jedné země do druhé za zaměstnáním, žádného jiného průkazu, než jakého je třeba ostatním státním příslušníkům.

Vzájemně nebude od cizích dělníků a jich rodin, vracejících se do vlasti, při odchodu ze země pobytu, požadováno žádného zvláštního povolení.

Aby mohli dělníci požívatí výhod této smlouvy, musí si opatřiti průkazy totožnosti, které jim budou dány úřady jich zemí.

Aby mohli dělníci požívatí výhod této smlouvy, musí si opatřiti takové průkazy totožnosti, které úřady jich vlasti uznají za vhodné.

II. Vystěhovalectví samovolné (spontanée).

Článek 6.

Dělníci, vystěhovavší se jednotlivě a dobrovolně, budou přijati při příchodu do země svého určení úřady této země, které jim ponechají svobodu pohybu s výhradou, že budou zachovávány zákonné předpisy zdravotní a policejní, jakož i ustanovení níže uvedená.

Článek 7.

Jestliže se dělníci, přišedše na hranice, vykáží smlouvou, uzavřenou písemnou dohodou, odeberou se (budou se moci odebrati) do místa svého určení, ovšem, neobsahuje-li tato smlouva ani ze strany dělníků, ani ze strany zaměstnavatelů závazků, které by odporovaly zásadám této smlouvy.

Článek 8.

Jestliže dělníci při svém příchodu na hranicích neprokáží se pracovní smlouvou, nebo jestliže tato obsahuje závazky odporující této smlouvě, budou ubytováni v některém bezplatném ubytovacím středisku a budou poukázáni na některou bezplatnou zprostředkovatelskou práci, nacházející se v blízkosti hranice anebo v blízko-

Jestliže dělníci při svém příchodu na hranice neprokáží se pracovní smlouvou, nebo jestliže tato obsahuje závazky, odporující této smlouvě, budou dopraveni do místa své volby, budou-li mítí potřebné prostředky, aby se tam mohli odebrati. V opačném případě budou přijati do některého, bezplatného ubytovacího stře-

určiti zvláštní ústřední úřad, na který by se tito mohli se všemi svými stížnostmi obracet. U nás má jím býti podle chystané vládní osnovy o zprostředkování práce Ústřední úřad práce v Praze. Ve Francii pak Úřad pro cizí dělníky (Service de la Main d'Ouvre Etrangère) při francouzském ministerstvu práce a sociální péče v Paříži. Úřad tento má své oddělení polské, španělské a italské, a podle tohoto článku zavazuje se mítí zřízence (inspektory a dopisovatele), jež by slovem i písmem byli schopni dorozuměti se s československými dělníky v jich mateřštině. Českoslovenští dělníci ve Francii budou mítí tudíž možnost obrátiti se ve svých záležitostech buď přímo na některý soud neb úřad francouzský, aneb přímo či prostřednictvím naší legace ve Francii na Úřad pro cizí dělníky v Paříži.

sti místa, jež si sami zvolili, mají-li potřebné prostředky, aby se tam mohli odebrati.

ska, nebo odkázáni na novou bezplatnou zprostředkovatelnou práce, nacházející se v blízkosti hranic.

Tyto noclehárny nebo zprostředkovatelny zaopatří jim zaměstnání za podmínek odpovídajících zásadám výše uvedeným a v takové míře, aby jejich umístění nebylo na újmu domácím dělníkům.

Článek 9.

V případě, že by stav pracovního trhu nedovoloval v určitých odbořech, v určitých krajích a pro jisté zaměstnání, opatření zaměstnání vystěhovalcům, kteří přicházejí jednotlivě a dobrovolně hledati práci, dotyčná vláda neprodleně zpraví o tom diplomatickou cestou vládu domácí země vystěhovalců, jež opět o tom zpraví své příslušníky.

V případě, že by toto vyrozumění nemělo žádoucího výsledku, obě smluvní strany ujednají vzájemnou dohodu jiná účelná opatření.

Hromadné najímání.

Organisované najímání.

Článek 10.

Obě vlády povolují **organisované najímání** dělníků na svém vlastním území pro podniky, nalézající se na území druhé země za podmínek dále uvedených.

Obě vlády povolují **organisované najímání** dělníků na svém vlastním území pro podniky, nalézající se na území druhé země, za podmínek dále uvedených.⁵⁾

Článek 11.

Vláda země, kde se provádí najímání dělníků, vyhrazuje si určité kraje,

Vláda země, kde se provádí najímání dělníků, vyhrazuje si určité kraje a pracovní odbory dělníků,

v nichž bude najímání povoleno, vláda země, kde se nacházejí zaměstnavatelé, vyhrazuje si určité kraje, kam dělníci budou moci býti posíláni.

Vlády obou zemí určí vzájemnou dohodou počet dělníků, kteří budou moci býti hromadně najati tak, aby nebyl poškozen ani hospodářský vývoj jedné země, ani tuzemští dělníci druhé země. Za tím účelem zřídí komisi, která bude zasedati v Paříži nejméně dvakrát do roka.

Vlády obou zemí určí vzájemnou dohodou počet a odbory dělníků, kteří budou moci býti **organisovaně najati** tak, aby nebyl poškozen ani hospodářský vývoj jedné země, ani tuzemští dělníci druhé země. Za tím účelem zřídí komisi, která bude střídavě zasedati v Paříži a v Praze nejméně jednou do roka.

Každá vláda předloží této komisi názory Národního poradního sboru, v němž budou zasedati vedle zástupců věcně příslušných úřadů, také zástupci zaměstnavatelů a dělníků.

⁵⁾ Změna označená najímáním hromadného organisování vyplývá z obsahu článku 12. této smlouvy. Vláda francouzská navrhl, aby obě země dovolovaly najímání jejich dělníků pro druhou zemi zástupci soukromých podnikatelů nebo cizími úředními missemi, kdežto vláda československá vyhrazuje zprostředkování práce do ciziny jediné svým úředním zprostředkovatelům.

Článek 12.

Hromadné najímání bude se moci konati v mezích výše uvedených a za dozoru příslušných úřadů země, v níž se koná

bud' úřední misí,

bud' zástupcem zaměstnavatele, jednajícím pouze jménem podniku, jež zastupuje nebo zástupcem zájmové organizace; zástupci budou muset býti v obou případech ověření oběma vládami."

Organisované najímání bude se konati v mezích výše uvedených veřejnými orgány pro zprostředkování práce té země, na jejímž území dělnictvo se najímá.

V republice československé bude najímání výhradně prováděno prostřednictvím Ústředního úřadu práce (Ministerstvo soc. péče), ve Francii Národním úřadem pro zprostředkování práce (l'office National de Placement). Nicméně dělníci takto najmutí budou před svým odjezdem přijati a roztríděni, nebo zamítnuti bud' úřední vládni misí země, na jejímž území mají býti zaměstnáni, bud' osobou ověřencu oběma vládami. Všechny úkony přímého najímání prováděné v zemi, kde najímání se děje zaměstnavateli nebo jejich zástupci, jinak než úředními orgány výše uvedenými, budou neplatny a budou míti za následek neplatnost závazků jimi ujednaných.

Pracovní smlouvy, uzavřené zaměstnavateli, jakož i žádosti o dělníky, které předloží, budou odpovídati vzorům ustanoveným dohodou mezi příslušnými úřady francouzskými a úřady republiky československé.

Jeden exemplář žádosti, odpovídající hromadnému najímání (organisovanému najímání) dělníků bude předložen zaměstnavatelem k ověření příslušnému úřadu země, kde dělníci mají býti zaměstnáni, a zaslán tímto příslušným úřadům země, na jejímž území se dělníci najímají.

Ověření bude dáno jen tehdy, odpovídají-li smluvní podmínky žádosti zásadám této smlouvy, dále může-li býti postaráno o vhodné ubytování dělnictva a jestliže potřeba pracovních sil opravňuje najímání pro dotčený podnik.

Ověřená žádost bude diplomatickou cestou předána příslušnému úřadu země, kde najímání se má prováděti, s udáním počtu dělníků a odborů a případně nik najati, a případně opatřena jménem zástupce, který je pověřen zajistiti najímání dělníků, aneb spolupůsobiti při najímání.

Ověření bude dáno jen tehdy, odpovídají-li smluvní podmínky žádosti zásadám této smlouvy, dále může-li býti postaráno o vhodné ubytování a stravování dělnictva, jestliže potřeba pracovních sil opravňuje najímání pro dotčený podnik a jestliže jest dána záruka, že není stávek, ani výluk, ani jakýchkoliv odborových nepokojů v podniku žadatele.

Ověřená žádost bude diplomatickou cestou předána příslušnému úřadu země, kde najímání se má prováděti, s udáním počtu dělníků a odborů a případně s udáním jména osoby, určené spolupůsobiti při najímání za podmínek uvedených v odstavci 2. tohoto článku.

Článek 13.

Zvláštní ujednání, smluvené mezi příslušnými úřady obou vysokých stran, určí provádění této smlouvy ve věci organizovaného najímání, zdravotních opatření při odjezdu a dopravě dělnictva.

Příslušné francouzské a československé úřady dohodnou se kromě toho na podmínkách, za kterých budou předávány do spořitelen vlasti úspory uložené dělníky do spořitelen druhé země.

Článek 14.

Ustanovení článku 1. až 5. této smlouvy je použito vůči dělníkům každé z obou zemí, zaměstnaných v druhé zemi dříve, než tato smlouva nabude účinnosti.

Článek 15.

Tato smlouva bude potvrzena a ratifikace co nejdříve vyměněny.

Nabude účinnosti ve Francii a v Československu dnem, který bude souhlasně určen oběma vládami. Bude mít platnost jeden rok a bude rok od roku mlčky obnovována s výhradou výpovědi tří měsíců před uplynutím každého období.

Všechny obtíže, týkající se použití této smlouvy, budou upraveny diplomatickou cestou.

V důsledku, čehož plnomocníci

z jedné strany a

z druhé strany podepsali tuto smlouvu a dali na ní pečeť svých vlád.

Zhotovena v městě

ve dvou exemplářích dne

Protokol

v okamžiku, kdy podepisují tuto smlouvu, datum tohoto dne, podepsaní plnomocníci prohlásili souhlasně následující:

Z důvodů výjimečných v očekávání ratifikace této smlouvy, její ustanovení nabudou bezprostředně účinnosti, vyjma ustanovení článku 3., týkajícího se úrazu při práci, při čemž se neméně rozumí, že pokud se týče všech úrazů při práci, přihodivších se mezi podepsáním této smlouvy a výměnou ratifikací, ustanovení článku 3. bude moci býti zpětně použito od okamžiku ratifikace a bude použito všech ochranných opatření k zajištění práv zájemníků, ať přímo těmito, ať pro ně jich zaměstnavateli.

II.

Vzor žádosti o československé dělníky pro průmysl,

kteřou jest adresovati ministerstvu práce, úřad pro cizí dělníky, 2 Avenue
Rapp, Paříž (VII).

Důležitý pokyn.¹⁾

Podle ustanovení platné smlouvy mezi vládou francouzskou a vládou československou, vláda československá dovoluje na svém území pouze najímání oněch dělníků, o něž byla podaná žádost řádně ověřena a předložena příslušným francouzským úřadem (ministerstvem práce). — Zaměstnavatelé se tudíž žádají zasílati veškeré žádosti o československé dělníky na výše uvedenou adresu.

Označení podniku zaměstnavatelova (firma a adresa):

Místo zaměstnání: _____

Železniční stanice:

Jméno a příjmení zástupce určeného k najímání dělníků:

Případné označení kraje, v němž podnik si přeje, aby bylo najímání provedeno :

Uhrnný počet zaměstnaných dělníků { A) jednotlivých
B) s rodinami
C) dělnic²⁾

[illegible]

¹⁾ Polotučné texty jsou doplňky sjednané v Paříži; je-li dvojitý text, je s'oupec prvý znění navržené francouzskou vládou, znění druhé ujednané v Paříži.

²⁾ V tomto případě jest udati, bude-li poskytnuto zaměstnání žerám a za jakých podmínek.

Všeobecné poznámky, týkající se povahy práce (v dílně, na volném vzduchu, v horách atd.):

Udati případy mimořádného nebezpečí při práci (nevybuchlé dělové granáty atd.³⁾

Všeobecná ustanovení.

Článek 1.

Podnik zajišťuje po 3, 6, 9 a 12 měsíců ode dne následujícího po příjezdu nepřetržitou práci dělníkům, kteří jsou předmětem této žádosti.

Článek 2.

Pravidelná práce zahrnuje 6 pracovních dnů do týdne s normální pracovní dobou 8 hodin za den neb 48 hodin za týden.

Nepracuje se v neděli, na Nový rok, na Velikonoční pondělí, na Nebevstoupení Páně, pondělí Svatodušní, v den Národního svátku francouzského dne 14. července, na Nebevstoupení Panny Marie, na Všechny svaté a na Hod Boží.

Normální práce se koná (udat, zdali ve dne či v noci):

V případě překážky přivolané atmosferickými vlivy pro práce venku a v případě jakékoliv viš major, bude zajištěna dělníkům táž mzda, jakouž vyplácí podnikatel dělníkům francouzským (udat výši mzdy ujednané pro tento případ s francouzskými dělníky):

Zvláště budou placeny :

a) práce noční a práce ve dny sváteční, nevyplývá-li v obou těchto případech z organisace pravidelné pracovní doby.....

b) hodiny přes čas tak, jak jsou placeny francouzským dělníkům.

Článek 3.

Dělníci, o něž se jedná v této žádosti, obdrží za stejnou práci stejnou mzdu jako dělníci francouzští téhož odboru a téže odborné vyspělosti vykonávající tutéž práci v tomtéž podniku, anebo není-li dělníků zplňujících tyto podmínky, mzdu podle obvyklých a běžných sazeb dotyčného kraje.

³⁾ Jest v zájmu zaměstnavatele, aby podal o tomto bodě pokud možno podrobné údaje.

Sazba mezd.

Zaměstnání ⁴⁾	Časová mzda		Mzda úkolová neb od kusu		Zvláštní sazba za noční práci a za hodiny přes čas.
	hodinová	denní	Nářadí	Nejmenší mzda hodi- nová, denní nebo od kusu dělníka průměrného	

Údaje případného přídatku, který se
vypláci mimo mzdu

- A) Přídavek drahotní
- B)
- C) Zvláštní odměna pro dělníky, pra-
cující na výškách atd.
-
- D)
- E)

Článek 4.

V případě, že by byla shora uvedená mzdová sazba francouzským dělníkům, pracujícím v témže podniku v době trvání této mzdové smlouvy zvýšena, budou požitky plynoucí z tohoto zvýšení vztaženy též plnou měrou na cizí dělníky, o něž se jedná v této smlouvě.

Tito budou mít též právo na příplatky v naturalích neb v penězích, zvláště na drahotní přídatky, které budou přirčeny dělníkům francouzským, ovšem s výhradou, že cizí dělníci nebudou požívat zvláštních výhod, jako bezplatného ubytování a stravování poskytovaného zaměstnavatelem za nižší cenu, než jaká je běžná cena potravin. V tomto případě mohou být tyto přídatky sníženy v poměru odpovídajícím výhodám, jež cizí dělníci požívali v naturalích.

Článek 5.

Podnik uvádí ve známost, že dělníci mu přidělení nalezou bydliště
za přibližnou cenu anebo

Podnik poskytuje bydliště zdarma
za průměrnou cenu⁵⁾

⁴⁾ Pro dělníky, pracující úkolově neb od kusu, označiti podle možno-
sti hlavní sazby pro každý odbor.

⁵⁾ Rodinám a manželům bude zajištěn oddělený byt. Tento byt
bude zdravý, svobodní dělníci a dělnice budou podle pohlaví ubytováni
v oddělených místnostech podle ustanovení francouzského zákona o práci
(Code du Travail).

Článek 6.

Podnik uvádí v informaci, že cena stravy činí asi
denně. (Udat, je-li v podniku kantína),
anebo

Podnik poskytuje stravu za průměrnou cenu
která bude od mzdů, uvedené v článku 3., odečtena.

Budou-li českoslovenští dělníci, v podniku zaměstnaní, přesahovati počet 10, bude na jich hromadnou žádost obstarávati kuchyni jeden z československých dělníků, zaměstnaných v podniku, při čemž mu budou potraviny opatřeny zaměstnavatelem dobrovolně. Tento dělník bude míti denně půl dne prázdno pro tuto práci, nebude-li počet stravovaných dělníků větší než 20. — Bude-li jich více než 20, bude míti k tomuto účelu celý den. Jestliže československých dělníků nebude více než 20, bude míti kromě toho jednou za týden půl dne ku praní prádla dělníků.

Bude-li československých dělníků více než 50, bude míti jeden dělník na 50 československých dělníků (a jeden dělník na zlomek nad 50 za podmínek označených v hořejším odstavci) celý den k přípravě kuchyně a praní prádla.

Kromě toho v podnicích, v nichž jest zaměstnáno 100 československých dělníků neb i více, jest zaměstnavatel povinen míti jednoho tlumočníka na každých 100 československých dělníků a na zlomky větší 50 Čechoslováků. Tento tlumočník, který musí býti uznán francouzským ministerstvem prací, bude odměňován zaměstnavatelem podle sazby, stanovené pro kvalifikované dělníky a bude míti tytéž přídavky.

Článek 7.

Podnik zajišťuje lékařské ošetřování a léky po dobu	V případě onemocnění dělníka podnik zajišťuje tomuto byt, stravu, lékařské ošetřování a léky nejméně po dobu 8 týdnů. ⁶⁾
bez srážky	

neb se srážkou ze mzdy za týchž podmínek, jako ostatním dělníkům (udati tyto podmínky).

V případě úmrtí dělníka, na něhož se žádost vztahuje v době platnosti smlouvy, jest zaměstnavatel povinen postarati se o pohřeb zemřelého a splniti podmínky, uvedené v článku 7., vzoru smlouvy s jednotlivcem.⁷⁾

⁶⁾ Zajištění našemu dělnictvu francouzským podnikatelem bytu, stravy, lékařského ošetřování a léků, nejméně po dobu 8 týdnů v případě onemocnění přímo v žádosti o československé dělníky bylo nutné, ježto ve Francii není povinného nemocenského pojištění. Onemocní-li dělník, je odkázán jediné na své úspory, veřejnou dobročinnost nebo přijetí do některé veřejné nemocnice. Francouzští dělníci zhusta se stávají členy svépomocných spolků, které svým členům v případě onemocnění vyplácejí podporu; spolky tyto nazývají se Sociétés de secours mutuels a jsou-li zřízeny na základě zákona z 1. dubna 1898, obdrží státní subvenci. Ovšem tato svépomoc daleko nenahrazuje požitky, vyplývající z našeho nemocenského pojištění.

⁷⁾ Tento článek zní: V případě úmrtí jest zaměstnavatel povinen postarati se o pohřeb dělníka; dá starostou obce sepsati protokol o úmrtí a podá neprodleně zprávu příslušnému francouzskému soudu první stolice (Juge de Paix) s udáním všeho, co jest mu známo o mrtvém, jeho rodině a pozůstalosti se žádostí, aby o tom bylo vyrozuměno ministerstvo zahraničních záležitostí. Legace československá v Paříži dá mu v případě potřeby všechny pokyny, kam mají býti zaslány cenné předměty, zemřelému náležející.

Článek 8.

Dělníci budou účastni v případě úrazu při práci výhod, poskytnutých francouzským zákonodárstvím, které jim zajišťuje odškodnění, jakož i lékařskou péči a léky zdarma ve stejné míře jako dělníkům francouzským.

Článek 9.

Útraty lékařské prohlídky v československé republice, určené na 10.— K za dělníka a cestovné, odpovídající obvyklým podmínkám dopravy dělníků z místa najmutí do místa práce, bude hrazeno zaměstnavatelem a výlohy za stravování po dobu cesty. Byly-li výlohy ty placeny dělníkem, budou mu nahrazeny za následujících podmínek:

1. Cena jízdního lístku podle obvyklých sazeb dopravy dělníků;
2. stravné 5 fr. denně za tolik 24hodinových dnů, kolik je třeba ku vykonávání cesty; zbývající část posledního dne počítá se za celý den.

V tomto případě se bude náhrada vypláceti po třetinách vždy posledního dne prvních tří měsíců.

Článek 10.

Na útraty podniku budou odesláni do vlasti:

1. Dělníci, kteří po příjezdu na místo svého určení nebudou přijati do práce z ohledů zdravotních, vyjma podvodu, jehož se dopustili při lékařské prohlídce ve své domovině.

2. Ti, kteří onemocněli a nemohli by podle lékařského dobrozdání před vypršením této smlouvy býti vyléčení.

2. Ti, kteří by onemocněli v době platnosti smlouvy a podle dobrozdání lékaře, zvoleného dělníkem, nemohli by se ujmouti znovu práce v době, která je uvedena v článku 7.⁸⁾ a byli by schopni dopravy.

Článek 11.

Dělníci, o něž se jedná v této smlouvě, kteří splnili plně svoji smlouvu, obdrží po jejím vypršení částku 100 fr. jako smluvený příspěvek na zpáteční cestu, trvala-li smlouva 1 rok,

trvala-li smlouva 9 měsíců, částku 75 fr.,
" " 6 " " 50 fr.,
" " 3 " " 25 fr.

Článek 12.

Smluvený příspěvek, uvedený v předešlém článku, přísluší dělníkům, o něž se jedná v této žádosti i tehdy, poruší-li zaměstnavatel smlouvu před vypršením ujednané lhůty a nejedná-li se o výpověď učiněnou nebo zaviněnou dělníkem.

Článek 13.

V případě, že by dělníci před vypršením uzavřené smlouvy opustili zaměstnavatele, který jim hradil cestovné podle čl. 9., aby se odebrali na jiné místo, budou povinni vrátiti mu část cestovného v poměru k době, po kterou má smlouva ještě trvati a učiní od tohoto okamžiku postup jmenovanému podnikateli v mezích, na něž je vzat zřetel v článku 62. první knihy francouzského zákona o práci (Code du Travail).

⁸⁾ To jest podle odst. 1. čl. 7 zajištění v případě nemoci po dobu osmi neděl.

Článek 14.

Všechny obtíže, které by mohly vzniknouti mezi podnikem zaměstnavatele a dělníky, o něž se jedná v této žádosti, budou neprodleně oznámeny buď v řeči francouzské nebo v řeči československé, buď přímo nebo prostřednictvím diplomatického, anebo konsulárního zastoupení československé republiky ve Francii ministerstvu práce, úřad pro cizozemské dělníky (Service de la Main d'œuvre Etrangère Paris 2, avenue Rapp, téléphone Saxe 21—18, inter 161).

V dne

Podpis zaměstnavatele:

Ověření úřadu:

JAKUB SOUŠEK:

Průběh a výsledky mezinárodní konference práce ve Washingtoně 1919.

(Dokončení.)

Co se týká ochrany pracujících žen, předložil organizační výbor návrh, aby mezinárodní smlouva, přijatá na bernské konferenci r. 1906, vzata byla za podklad pro stejné upravení ve státech příslušejících ke Spolku národů. Na základě porad výboru, jmenované konference, přijat byl tento návrh a pozměněn v tom smyslu, že se zákaz vztahuje na všechny závody průmyslové bez rozdílu jejich velikosti, tedy také na závody, jež zaměstnávají méně než 10 osob. Také jinak byl obsah zmíněné smlouvy s požadavky nynější doby uveden v souhlas.

Otázka ochrany matek byla projednávána ve zvláštním výboru, který předložil osnovu této mezinárodní smlouvy:

V průmyslových podnicích nesmí býti žádná žena zaměstnávána po 6 neděl po porodu, má však nárok na odškodnění za tuto dobu. Každá žena těhotná může na základě potvrzení lékaře, že očekává do 6 neděl porod, opustiti práci a má nárok na odškodnění. Během této doby nesmí býti z práce propuštěna. Odškodné platí se buď z fondu veřejného nebo z prostředků zvláštního pojištění. Výši odškodného, jež musí však býti tak vyměřeno, aby stačilo na výživu matky i dítěte, stanoví stát. Pomoc lékaře nebo babičky poskytuje se zdarma. Každá žena, zaměstnaná za podmínek této smlouvy, kojící své dítě, může si k tomu vzíti jednu hodinu denně a sice ve dvou částech po 30 minutách. Tato doba počítá se do pracovní doby.

Také tento návrh byl konferencí schválen.

Dalším bodem jednání byla otázka práce dětské. Bylo usneseno zakázati v oboru průmyslu práci dětskou pod 14 let stáří. Rozšíření takového zákazu na obchod a zemědělství bylo odmítnuto s podotknutím, že všechny otázky na konferenci projednávány mají míti stejný rozsah. Osmihodinná pracovní doba byla upravena pouze pro obor průmyslu, tedy také ostatní ujednání mají zůstatí omezena na tento obor.